

Sylabus														
Opis przedmiotu kształcenia														
Nazwa modułu/przedmiotu	Toksykologia dla diagnostów Toxicology for diagnosticians								Grupa szczegółowych efektów kształcenia					
									Kod grupy	Nazwa grupy				
Wydział	Farmaceutyczny z Oddziałem Analityki Medycznej													
Kierunek studiów	Analityka Medyczna													
Specjalności														
Poziom studiów	jednolite magisterskie X I stopnia ☐ II stopnia ☐ III stopnia ☐ podyplomowe ☐													
Forma studiów	X stacjonarne X niestacjonarne													
Rok studiów	IV								Semestr studiów:	x zimowy ☐ letni				
Typ przedmiotu	x obowiązkowy ☐ ograniczonego wyboru ☐ wolny wybór/ fakultatywny													
Rodzaj przedmiotu	x kierunkowy ☐ podstawowy													
Język wykładowy	x polski ☐ angielski ☐ inny													
* zaznaczyć odpowiednio, zamieniając ☐ na X														
Liczba godzin														
Forma kształcenia														
Jednostka realizująca przedmiot	Wykłady (WY)	Seminaria (SE)	Ćwiczenia audytoryjne (CA)	Ćwiczenia kierunkowe - niekliniczne (CN)	Ćwiczenia kliniczne (CK)	Ćwiczenia laboratoryjne (CL)	Ćwiczenia w warunkach symulowanych (CS)	Zajęcia praktyczne przy pacjencie (PP)	Ćwiczenia specjalistyczne - magisterskie (CM)	Lektoraty (LE)	Zajęcia wychowania fizycznego-obowiązkowe (WF)	Praktyki zawodowe (PZ)	Samokształcenie (Czas pracy własnej studenta)	E-learning (EL)
Semestr zimowy:														
	30					45							85	
Semestr letni														
Razem w roku: 160														

	30				45							85	
Cele kształcenia: (max. 6 pozycji)													
C1. Przekazanie studentom wiedzy z zakresu toksykologii ogólnej i szczegółowej w ocenie narażenia na substancje toksyczne.													
C2. Przekazanie studentom wiedzy z zakresu oceny skutków działania substancji toksycznych i oceny możliwości diagnostyki zatruc													
C3. Rodzaje i charakterystyka materiału biologicznego, zasady i metodyka pobierania, transport, przechowywanie i przygotowanie materiału biologicznego do analizy toksykologicznej													
C4. Metody analizy toksykologicznej i wpływ ksenobiotyków na wartości laboratoryjnych parametrów biochemicznych i hematologicznych stosowanych w diagnostyce laboratoryjnej.													
C5. Interpretacja wyników badań toksykologicznych.													
Macierz efektów kształcenia dla modułu/przedmiotu w odniesieniu do metod weryfikacji zamierzonych efektów kształcenia oraz formy realizacji zajęć:													
Numer efektu kształcenia przedmiotowego	Numer efektu kształcenia kierunkowego	Student, który zaliczy moduł/przedmiot wie/umie/potrafi	Metody weryfikacji osiągnięcia zamierzonych efektów kształcenia (formujące i podsumowujące)	Forma zajęć dydaktycznych ** wpisz symbol									
W01	K_W08	Rozumie fizyczne podstawy procesów biologicznych oraz metod pomiarowych stosowanych w diagnostyce toksykologicznej	Egzamin pisemny, słowna weryfikacja wiedzy studenta przed wykonaniem badania, wynik przeprowadzonej analizy (badania)	WY, CL									
W02	K_W09	Rozumie relacje między strukturą związków chemicznych a reakcjami zachodzącymi w organizmie człowieka – zna losy ksenobiotyków w organizmie (transport, dystrybucja, biotransformacja faza I i II, wydalenie)	Egzamin pisemny, kolokwium cząstkowe, słowna weryfikacja wiedzy studenta przed wykonaniem badania, wynik przeprowadzonej analizy (badania)	WY, CL									
W03	K_W10	Rozumie mechanizmy przemian chemicznych oraz relacje między zjawiskami i parametrami fizykochemicznymi w aspekcie metod analitycznych stosowanych w diagnostyce toksykologicznej	Egzamin pisemny, kolokwium cząstkowe, słowna weryfikacja wiedzy studenta przed wykonaniem badania, wynik przeprowadzonej analizy (badania)	WY, CL									
W04	K_W18	Zna działanie toksyczne ksenobiotyków oraz rozumie związek między	Egzamin pisemny, kolokwium cząstkowe, słowna weryfikacja	WY, CL									

W05	K_W22	nieprawidłowościami morfologicznymi a funkcją zmienionych narządów i układów i strategią diagnostyczną w aspekcie toksykologii klinicznej	wiedzy studenta przed wykonaniem badania, wynik przeprowadzonej analizy (badania)	
W06	K_W39	Zna rodzaje i charakterystykę materiału biologicznego, zasady i metodykę pobierania, transportu, przechowywania i przygotowania do analizy toksykologicznej (w tym: miejsce i czas pobrania, wpływ czynników interferujących, dobór antykoagulantów, utrwalczy, temperatury)	Egzamin pisemny, kolokwium cząstkowe, słowna weryfikacja wiedzy studenta przed wykonaniem badania	WY, CL
W07	K_W41	Potrafi interpretować wyniki badań toksykologicznych w celu różnicowania stanów fizjologicznych i patologicznych	Egzamin pisemny, kolokwium cząstkowe, słowna weryfikacja wiedzy studenta przed wykonaniem badania, wynik przeprowadzonej analizy (badania)	WY, CL
U01	K_U03	Potrafi przeszkolić pacjenta przed pobraniem materiału do badań toksykologicznych	Egzamin pisemny, kolokwium cząstkowe, słowna weryfikacja wiedzy studenta przed wykonaniem badania, wynik przeprowadzonej analizy (badania)	WY, CL
U02	K_U05	Potrafi ocenić przydatność materiału biologicznego do badań, przechowywać i przygotować do analizy toksykologicznej	Kolokwium cząstkowe, słowna weryfikacja wiedzy studenta przed wykonaniem badania, wynik przeprowadzonej analizy (badania)	CL
U03	K_U06	Wykonuje oraz umie dobrać	Kolokwium cząstkowe,	CL

U04	K_U09	optymalne metody analityczne i ocenia wiarygodność wyników analizy toksykologicznej	słowna weryfikacja wiedzy studenta przed wykonaniem badania, wynik przeprowadzonej analizy (badania)	WY, CL
U05	K_U13	Umie określić przydatność diagnostyczną badania toksykologicznego	Egzamin pisemny, kolokwium cząstkowe, słowna weryfikacja wiedzy studenta przed wykonaniem badania, wynik przeprowadzonej analizy (badania)	
U06	K_U28	Potrafi uzyskiwać wiarygodne wyniki laboratoryjnych badań toksykologicznych	wynik przeprowadzonej analizy (badania)	
K01	K_K02	Umie dobrać materiał do badań toksykologicznych; wykonać analizę toksykologiczną i interpretować wyniki tych badań	słowna weryfikacja wiedzy studenta przed wykonaniem badania, wynik przeprowadzonej analizy (badania)	CL
K02	K_K06	Potrafi pracować w grupie, przyjmując w niej różne role	Obserwacja postawy studenta	WY, CL
K03	K_K07	Wykazuje umiejętność i nawyk samokształcenia		
		Jest przygotowany do promocji zdrowia		

** WY - wykład; SE - seminarium; CA - ćwiczenia audytoryjne; CN - ćwiczenia kierunkowe (niekliniczne); CK - ćwiczenia kliniczne; CL - ćwiczenia laboratoryjne; CM - ćwiczenia specjalistyczne (mgr); CS - ćwiczenia w warunkach symulowanych; LE - lektoraty; zajęcia praktyczne przy pacjencie - PP; WF - zajęcia wychowania fizycznego (obowiązkowe); PZ- praktyki zawodowe; SK - samokształcenie, EL- E-learning.

Proszę ocenić w skali 1-5 jak powyższe efekty lokują państwa zajęcia w działach: przekaz wiedzy, umiejętności czy kształtowanie postaw:

Wiedza: 5

Umiejętności: 4

Kompetencje społeczne: 3

Nakład pracy studenta (bilans punktów ECTS):

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie itp.)	Obciążenie studenta (h)
1. Godziny kontaktowe:	75
2. Czas pracy własnej studenta (samokształcenie):	85

Sumaryczne obciążenie pracy studenta	160
Punkty ECTS za moduł/przedmiotu	6
Uwagi	
Treść zajęć: (proszę wpisać hasłowo tematykę poszczególnych zajęć z podziałem na formę zajęć dydaktycznych, pamiętając, aby przekładała się ona na zamierzone efekty kształcenia)	
Wykłady (problematyka) Toksykologia środowiskowa: Trucizny, zatrucia, przebieg zatruc i ich przyczyny. Ocena narażenia i pojęcie dawki: granicznej, progowej, toksycznej, śmiertelnej, definicje granicznych poziomów narażenia, stężenia krytycznego. Szacowanie ekspozycji i skutków działania odwracalnego i nieodwracalnego. Toksykometria. Czynniki warunkujące toksyczność (właściwości fiz.-chem. trucizn, budowa chemiczna związku a toksyczność, czynniki biologiczne, genetyczne, osobnicze, choroby, środowiskowe). Losy ksenobiotyków w organizmie (transport, dystrybucja, biotransformacja faza I i II, wydalanie). Interakcje związków toksycznych. Toksyczność metali oraz biomarkery przydatne w ocenie ekspozycji na metale ciężkie. Toksykologia kliniczna: Podstawy leczenia zatruc. Toksykologia leków. Nikotynizm. Mechanizm działania hepatotoksyn i patobiochemia uszkodzeń wątroby. Nefrotoksyczność ksenobiotyków i biomarkery przydatne w diagnozowaniu chorób nerek. Wpływ ksenobiotyków na wartości laboratoryjnych parametrów biochemicznych i hematologicznych stosowanych w diagnostyce laboratoryjnej	
Seminaria 1. 2. 3.	
Ćwiczenia 1. Toksykologia środowiskowa: • Markery zaburzeń równowagi pro/antyoksydacyjnej wywołanej narażeniem na ksenobiotyki środowiskowe (oznaczenie stężenia dialdehydu malonowego i aktywności S-transferazy glutationowej we krwi)• Oznaczanie methemoglobiny we krwi jako marker narażenia na ksenobiotyki środowiskowe (np. nitrozoaminy)• Oznaczanie stężenia kwasu delta-aminolewulinowego w moczu i aktywności syntazy porfobilinogenowej we krwi, jako markerów narażenia na ołów.• Oznaczenie aktywności cholinoesterazy we krwi, jako markera narażenia na związki fosforoorganiczne 2. Toksyczność rozpuszczalników • Oznaczanie stężenia p-aminofenolu w moczu, jako markera narażenia na rozpuszczalniki organiczne.• Oznaczanie stężenia metanolu we krwi.• Oznaczanie stężenia glikolu etylenowego we krwi 3. Toksykologia środków uzależniających	

- Identyfikacja alkaloidów metodą chromatografii cienkowarstwowej (TLC).
 - Szybkie metody wykrywania substancji psychoaktywnych i surowców do ich produkcji
4. Zatrucia lekami:
- Wykrywanie benzodiazepin (Diazepam, Nitrazepam, Oxazepam) w moczu metodą spektrofotometryczną
 - oksycyność stosowanych leków (przeciwkaszlowych, przeciwwymiotnych, przeciwbólowych, przeciwzapalnych, stosowanych w chorobach przewodu pokarmowego, witamin i innych)
 - Oznaczanie salicylanów we krwi.
5. Pobieranie, transport, przechowywanie materiału biologicznego do badań toksykologicznych
6. Metody analizy toksykologicznej stosowane w diagnostyce laboratoryjnej

Inne

- 1.
- 2.
- 3.

itd....

Literatura podstawowa: (wymienić wg istotności, nie więcej niż 3 pozycje)

1. Toksykologia współczesna – pod redakcją Witolda Seńczuka, PZWL 2005,
2. Toksykologia środowiskowa i kliniczna: wybrane zagadnienia, M. Śliwińska-Mossoń, A. Bizoń, H. Milnerowicz. Wydawnictwo: Wrocław: Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich, 2013.
3. Toksykologia środowiska – Aspekty chemiczne i biochemiczne. Tytuł oryginalny: Toxicological Chemistry and Biochemistry- Stanley E. Manahan, PWN, 2011

Literatura uzupełniająca i inne pomoce: (nie więcej niż 3 pozycje)

1. Toksykologia narządowa – Andrzej Starek, PZWL 2006

Wymagania dotyczące pomocy dydaktycznych: (np. laboratorium, rzutnik multimedialny, inne...)
laboratorium, rzutnik multimedialny

Warunki wstępne: (minimalne warunki, jakie powinien student spełnić przed przystąpieniem do modułu/przedmiotu)

Student przed przystąpieniem do zajęć powinien mieć ukończony kurs z: „Chemii klinicznej” i „Patofizjologii” posiadać wiedzę ogólną z zakresu biologii i patomorfologii.

Warunki uzyskania zaliczenia przedmiotu: (określić formę i warunki zaliczenia zajęć wchodzących w zakres modułu/przedmiotu, zasady dopuszczenia do egzaminu końcowego teoretycznego i/lub praktycznego, jego formę oraz wymagania jakie student powinien spełnić by go zdać, a także kryteria na poszczególne oceny)

Warunkiem zaliczenia ćwiczeń i dopuszczenia do egzaminu jest aktywne uczestnictwo w 90% zajęć i uzyskanie pozytywnej oceny z 3 kolokwii. Kolokwia będą przeprowadzone w formie pisemnej (pytania problemowe i/lub testowe). Poszczególne pytania oceniane są w skali punktowej: problemowe (od 0-5 pkt.), testowe (1 pkt.). Końcowa ocena jest zależna od liczby uzyskanych punktów. Warunkiem zaliczenia kolokwium jest uzyskanie 50 % maksymalnej możliwej do zdobycia ilości punktów.

Egzamin z przedmiotu I termin – w formie 60 pytań testowych, (pytania zamknięte i otwarte) z zakresu materiału wykładów i ćwiczeń.

Poszczególne pytania oceniane są w skali punktowej: za każdą prawidłowo udzieloną odpowiedź zostanie przepisany 1 punkt. Końcowa ocena jest zależna od liczby uzyskanych punktów: Bardzo dobra: 60 - 56 Ponad dobra: 55 - 50 Dobra: 49-44 Dość dobra: 43 - 37 Dostateczna: 36 - 31 Niedostateczna ≤ 30 Egzamin teoretyczny II termin – oceniany jak termin I	
Ocena:	Kryteria oceny: (tylko dla przedmiotów/modułów kończących się egzaminem,)
Bardzo dobra (5,0)	potrafi interpretować wyniki badań toksykologicznych w celu różnicowania stanów fizjologicznych i patologicznych (plus umiejętności na ocenę: 3,0; 3,5; 4,0 i 4,5)
Ponad dobra (4,5)	zna działanie toksyczne ksenobiotyków oraz rozumie związki między nieprawidłowościami morfologicznymi a funkcją zmienionych narządów i układów i strategią diagnostyczną w aspekcie toksykologii klinicznej (plus umiejętności na ocenę: 3,0; 3,5 i 4,0)
Dobra (4,0)	Zna losy ksenobiotyków w organizmie oraz rozumie relacje między strukturą związków chemicznych a reakcjami zachodzącymi w organizmie człowieka (plus umiejętności na ocenę: 3,0 i 3,5)
Dość dobra (3,5)	Potrafi dobrać optymalne metody analityczne i ocenia wiarygodność wyników analizy toksykologicznej (plus umiejętności i wiedza na ocenę: 3,0)
Dostateczna (3,0)	umie dobrać materiał do badań toksykologicznych oraz wykonać analizę toksykologiczną

Nazwa i adres jednostki prowadzącej moduł/przedmiot, kontakt: tel. i adres email

Katedra i Zakład Biomedycznych Analiz Środowiskowych

Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich

ul. Borowska 211, 50-556 Wrocław

tel: 71/7840177

email: prof. wf-17@umed.wroc.pl

Koordynator / Osoba odpowiedzialna za moduł/przedmiot, kontakt: tel. i adres email

Prof. dr hab. Halina Milnerowicz

Katedra i Zakład Biomedycznych Analiz Środowiskowych

Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich

ul. Borowska 211, 50-556 Wrocław

tel: 71/7840171

email: prof. halina.milnerowicz@umed.wroc.pl

Wykaz osób prowadzących poszczególne zajęcia: Imię i Nazwisko, stopień/tytuł naukowy lub zawodowy, dziedzina naukowa, wykonywany zawód, forma prowadzenia zajęć .

Halina Milnerowicz , prof. dr hab., nauki farmaceutyczne, nauczyciel akademicki, wykład
Marta Kepinska, dr inż., nauki chemiczne, nauczyciel akademicki , ćwiczenia laboratoryjne
Milena Ściskalska, mgr analityki medycznej, nauczyciel akademicki, ćwiczenia laboratoryjne
Robert Prus, mgr biotechnologii, doktorant, ćwiczenia laboratoryjne

Data opracowania sylabusu

Sylabus opracował(a)

22.09.16.....

Mariola Śliwińska-Mossoń

Podpis Kierownika jednostki prowadzącej zajęcia

.....

Podpis Dziekana właściwego wydziału

.....